

Roknskaparvegleiðing um kassauppperð o.tíl.

Uppgerð av stovnskøssum við fáum dagligum einsháttaðum rørlum. Uppgerðarskjalið verður nýtt til bæði peningastovns- og kassakontu.

Niðanfyri er ein vegleiðing til uppperð av "kassa":

Innihaldsyvirlit

1	FORMLIGAR REGLUR UM KASSAR O.T.	2
1.1	LOYVI AT HAVA EGNA GJALDFØRISKONTU, KASSA ELLA GJALDSKORT O.TÍL.	2
1.2	UMSITING AV KASSA	2
1.3	YVIRLIT YVIR REGLUR O.TÍL.	2
2	ENDAMÁL	2
3	AVMARKING	3
4	ÁÐRENN STOVNURIN KANN TAKA ”KASSA” Í NÝTSLU	3
4.1	GÓÐKENNING	3
4.2	SKRÁSETING Í FSL AV UPPLÝSINGUM UM “KASSAKONTUNA”	3
5	VEGLEIÐING UM NÝTSLU AV KASSAUPPPERÐARSKJALINUM (EK 25.X)	4
6	YMISK ROKNSKAPARVIÐURSKIFTI Í SAMBANDI VIÐ KASSA	5
7	AVSTEMMAN	6
8	SKRÁSETING AV KASSAUPPPERÐARSKJØLUM	6
9	AVROKNING	7
10	DØMI UM AT FYLLA ÚT KASSAUPPPERÐARSKJALIÐ	7
10.1	INNGANGUR	7
10.2	FYLLA ÚT KASSAUPPPERÐARSKJALIÐ	7
10.3	KASSAUPPPERÐIN STEMMA IKKI	8
10.3.1	KASSAMUNUR Í KASSAUPPPERÐ	8
10.3.2	FEILIR Í ELDRI KASSAUPPPERÐARSKJØLUM	9
10.4	NÝTSLA AV “KASSATØMING” OG “KASSAÁFYLLING”	9
10.5	ANNAR MÁTI AT FYLLA ÚT KASSAUPPPERÐARSKJALIÐ	10
10.6	ANNAÐ	11
11	VANLIG MISTØK, OG HVUSSU HESI EIGA AT VERÐA RÆTTAÐ	11

1 Formligar reglur um kassar o.t.

Sambært § 15, stk. 1, í roknskaparkunngerðini er meginreglan, at allar útgjaldingar skulu fara um Búskaparskipan landsins. Undantakið frá meginregluni er ásett í stk. 2, har stovnur, sum hevur fingið loyvi at hava egna gjaldføriskontu og kassa, skal nýta hesar sambært § 3, stk. 6, í roknskaparkunngerðini.

1.1 Loyvi at hava egna gjaldføriskontu, kassa ella gjaldskort o.tíl.

Sambært § 3, stk. 6, er tað Fíggjarmálaráðið, sum eftir tilmæli frá aðalráði stovnsins, tekur avgerð, hvørjir stovnar skulu hava sjálvstøðuga peningastovnskontu ella kassa, og Fíggjarmálaráðið kann í hvørjum einstøkum føri gera ásetingar um loyvið.

Fíggjarmálaráðið hevur í fráboðan 15. juni 2000 givið Føroya Gjaldstovu heimild at taka avgerð um, hvørt stovnar skulu hava sjálvstøðugar peningastovnskontur og forskotskassa.

1.2 Umsiting av kassa

Í § 15, stk. 3, er ásett, hvat ið kassin kann og ikki kann verða brúktur til. Sambært § 15, stk. 4, skal kassafrágreiðing verða gjørd (sí vegleiðingina niðanfyri), og sambært § 15, stk. 5, skulu stovnar javnan gera upp roknskaparligar skrásetingar viðvíkjandi ogn og skuld, herímillum kassa- og gjaldførispening.

Sambært § 15, stk. 8, kann gjaldskort e.tíl. verða nýtt eftir reglum, sum Fíggjarmálaráðið ásetur – sí "Rundskriv um nýtslu av gjaldskorti fyri almennar stovnar".

1.3 Yvirlit yvir reglur o.tíl.

Niðanfyri er vegleiðing um, hvussu stovnur stovnar kassa ella peningastovnskontu, og um hvussu skrásetingar o.tíl. verða gjørd.

Sí annars á www.gjaldstovan.fo:

- "Rundskriv um nýtslu av gjaldskorti fyri almennar stovnar".
- Oyðublað EK 24.x: Umbøn um upprættan av peningastovnskontu, kassa ella gjaldskorti
- Oyðublað EK 25.x: Uppgerðarskjal fyri stovnskassa
- Dømi um EK 25.4: dømi um, hvussu uppperðarskjal fyri stovnskassa skal verða brúkt.
- Oyðublað EK 3.x: Útgjaldingarumbøn at nýta hjá stovnum, ið hava bókhald á Føroya gjaldstovu
- Oyðublað EK 6.x: Útgjaldingarskjal

2 Endamáll

Vegleiðingin snýr seg um uppgerð av "køssum" við fáum dagligum einsháttadum rørlum. Endamálið við vegleiðingini er at skapa eina einsháttaða mannagongd á peningastovns- og kontantkassaøkinum millum stovnar og Føroya Gjaldstovu. Uppgerðarskjalið verður nýtt til bæði kontantkassa-, peningastovnskontu, gjaldskort og kreditkort.

3 Avmarking

Útgjaldingar um kontantkassan eiga bert at fevna um tær útreiðslur, sum ikki eru hóskandi at avgreiða um Búskaparskipan landsins ella líknandi útgjaldingarskipan, ið Fíggjarmálastýrið hevur góðkent sambært § 15 í roknskaparkunngerðini.

Er talan um stovnar,

- sum hava stórt tal av dagligum rørlum um kontantkassan,
- sum hava kontantkassaskipan, sum kann útskriva kassauppperð, og
- sum hava kassaskipanir, sum eru sameindar við aðra búskaparskipan,

eigur / kann onnur mannagongd enn tann, ið her er umrødd, verða sett í verk.

4 Áðrenn stovnurin kann taka "kassa" í nýtslu

4.1 Góðkenning

Stovnsleiðarin hevur í sambandi við, at nýggj konta verður upprættað, stovnstett virknar og tryggjar mannagongdir, og eru øll viðurskifti hesum viðvíkjandi greinað í roknskaparreglugerðini. Sí roknskaparrundskriivið, part 1.2 "Ábyrgdarøki" og part 5 "Umsiting av gjaldingum – kassi". Viðkomandi, sum skal umsita økið, hevur nøktandi fakligan førleika (sí part 1 í roknskaparrundskrivinum).

Áðrenn kassi verður stovnaður, skal gjaldstovan góðkenna tað, sí oyðublaðið EK 24.x. Ein treyt fyri góðkenningini er, at sett verður eitt hámark fyri, hvussu nógv skal liggja í kassanum, ella hvussu ofta tað í minsta lagi skal verða flutt úr kassanum inn á peningastovnskontu hjá gjaldstovuni ella á peningastovnskontu, sum stovnurin hevur í Landsbankanum.

Oftast verður "kassi", her serliga peningastovnskontur, stovnaður til eitt ávíst endamál, sum t.d. til inngjaldingar av ávísnum slagi. Endamálið við kontuni skal verða greinað. Stovnur eigur ikki at brúka kontuna til annað endamál enn tað, kontan upprunaliga varð ætlað til. Greinað verður í roknskaparreglugerðini fyri stovnin, hvørjar rørlur fara um kontuna.

Verður ein konta ikki brúkt, og tørvurin á at hava hana ikki er til longur, eigur kontan at verða gjørd upp. Uppgerð av kontu skal, uttan drál, verða fráboðað gjaldstovuni. Tá ið rørlur á uppgjørdar kontu eru skrásettar, óvirkjar gjaldstovan kontuna í FSL-skipanini, fyri at tað ikki av óvart skal verða skrásett á útgreiningarkontuna, ið var knýtt at uppgjørdari peningastovnskontu.

Er óskil í avstemmanum e.t., kann gjaldstovan taka góðkenningina aftur (sí niðanfyri, "Avstemman" og "Vanlig mistøk, og hvussu hesi eiga at verða rættað").

4.2 Skráseting í FSL av upplýsingum um "kassakontuna"

Heitið til útgreiningartáttin hjá teim kontum, ið her verða viðgjørdar, hevur henda bygnað:
[kassi / PS, forbókstavir á peningastovni, [kanska kontuslag] kontunr. í peningastovni, stovnur, (endamál)] *dømi: [PS, Eik, 103.456.7, Fornminnissavnið, søla]*

Áðrenn kontan verður endaliga stovnað í FSL, skal gjaldstovan hava omanfyri nevndu upplýsingar.

Stovnurin skal kanna, um kontan eisini er skrásett rætt í FSL-skipanini.

5 Vegleiðing um nýtslu av kassauppgerðarskjalinum (EK 25.X)

Høvdið á skjalinum

Kontunr. og navn í FSL-skipanini skal verða skrivað í hesum partinum. Allir teigarnir í hesum partinum skulu verða fylltir rætt út. Til tess at tryggja eina rætta bókingaravgreiðslu, verður skjalið sent aftur, um hesin parturin av skjalinum ikki er rætt fylltur út.

Bókingarreglur

Er talan um peningastovnskontu, skal ein møgulig rentuinntøka verða førd undir stovnsnummarinum fyri inntøkur landskassans (126301), tí stovnurin umsitur part av gjaldføri landskassans. Konteringin fyri rentuinntøku er forprentað á kassauppgerðina. Stovnurin kann ikki bóka beinleiðis á stovnsnummarið, har rentuinntøkur landskassan verða skrásettar. Gjaldstovan skrásetur hesar. Tí má stovnurin skráseta rentuinntøkurnar á einum millumrokning (0643-0150), sum gjaldstovan síðani javnar. fyri rentukontuna hjá landskassanum, sum gjaldstovan hevur ábyrgdina av, so má hetta verða bókað um eina millumrokning, sum so gjaldstovan javnar aftur. Um gjaldstovan skal gera hetta, skal stovnurin senda avrit av kassauppgerðini til gjaldstovuna og tilskila, at rentan skal verða bókað. – (Sí kontu 0643-0150 á heimasíðuni www.gjaldstovan.fo). Hevur stovnurin harafturímóti yvirdráttarrentu, eigur hann undir vanligum umstøðum sjálvur at bera tílíkt tap.

Kassaáfylling og kassatøming skulu eisini verða førdar á uppgerðina, so altíð ber til at stemma kontuna fyri "kassan" av. Sí meira um hetta seinni. Av tí at tveir partar - gjaldstovan og stovnurin – hava um hendi kassaáfylling og kassatøming, er talan um tvær hendingar, sum verða javnaðar um eina millumrokning, 0649. Konteringarnar fyri kassaáfylling og kassatøming eru eisini forprentaðar á uppgerðina.

Samtalið av øllum rørlunum verður sett í teigin: "Rørsla skeiðið frá xx til xx". Hetta samtalið verður bókað á "kassanum".

Avstemmingarpartur í kassauppgerðarskjalinum

Tá ið teigurin "rørsla skeiðið frá xx til xx" verður taldur saman við teiginum "saldu frá seinastu uppgerð", skal samtalið niðast á breddanum samsvara við:

- tað, sum stendur á kontu – um talan er um peningastovnskontu, ella
- talda (tøka) peningin, sum (liggur) er í kassanum, tá ið kassauppgerðarskjalið verður fyllt út – um talan er um kassa.

Er talan um peningastovnskontu, skal kontuavrit frá peningastovni verða lagt við “pr uppgerðardagfesting”, so sannast kann, at teigurin “salda at flyta til næstu uppgerð” er rætt fylltur út.

Fóttur

Her skal uppgerðarskjalið verða góðkent og ávíst.

6 Ymisk roknskaparviðurskipti í sambandi við kassa

Kassamunur

Um kassamunur er, skal hann beinanvegin verða avgreiddur (sí roknskaparrundskriðið part 5.2), so bókförða saldan samsvarar við upphæddina í kassanum. Kassamunur verður ferdur um standardroknskaparkontu 1980.

Munir, sum standast av oyraavrunding í sambandi við keyp, skulu eisini verða ferdir um standardroknskaparkontu 1980.

Kassaáfylling og kassatøming

Kassaáfylling skal verða gjørd á standard-útgjaldingarskjalið "EK 3.x" ella EK 6.x". Hevur stovnurin peningastovnskontu, kann kassaáfylling og kassatøming eisini verða gjørd um hesar kontur.

Tá ið kassatøming fer fram um peningastovn og inn á peningastovnskontu hjá gjaldstovuni, skal "vegna tekstur" á flytingini til gjaldstovuna vera: S#-0649-0000-stað-0000, t.d.: 103020-0649-0000-0100-0000. Stovnurin skal geva gjaldstovuni útgjaldingarboð á áður nevnda standard-útgjaldingarskjali, tá ið hann ynskir at flyta pening í kassan. Stovnar, sum skráseta sjálvir og sum hava PS- ella girokontu, ávísa gjaldið um FSL-útgjaldingarskipanina.

Stovnarnir hava skyldu at stemma 0649 undir stovnsnummari stovnsins av. Góðkenningin av kassauppgerðini ber við sær,

- at undirskjølini eru lögð við,
- at gjørdar konteringar eru beinar,
- at samanteljningarnar eru rættar,
- at kassauppgerðin er rætt fylt út,
- og at kontan er stemmað av fysiskt og mótvegis Búskaparskipan landsins.

Hvat kann vanliga verða ávíst úr "kassanum"

Úr kontantkassa

Stovnarnir eiga at kunna ávísa úr kontantkassanum:

- keyp av frímerkjum,
- keyp av vørum og tænastrum (ein vegleiðandi upphædd er keyp undir 700 kr.), har tað er hent og hóskandi at gjalda kontant, ella sum vanliga ikki koma undir kredittsølu,
- gjald fyri pakkar á posthúsi/TAKS.

Er stovnurin í iva, skal hann spyrja gjaldstovuna.

Avtalað kann eisini verða, at aðrar útreiðslur kunnu verða ávístar úr "kassanum", um ein tílík loysn er hóskandi.

Av peningastovnskontu

Meginreglan er tann, at stovnar skulu ikki ávísa nakað av peningastovnskontu, burtursæð frá tømning yvir á peningastovnskontu hjá gjaldstovuni.

Sí annars § 15 í roknskaparkunngerðini.

Undantak: Sí “rundskriv um nýtslu av gjaldskorti fyri landsstovnar”.

Flytingar millum kontantkassar og peningastovnskontur hjá stovni

Tá ið stovnur tekur pening út av egnari peningastovnskontu til kontantkassan, verður upphæddin konterað á kontu 0643 – 1300 “Flytingar millum kassa og peningastovnskontur hjá stovni”. Í kassauppgerðarskjalinum, har peningur verður tikin út, verður kontan debeterað, og í kassauppgerðarskjalinum, har peningur verður settur inn, verður kontan krediterað.

7 Avstemman

Stovnurin skal stemma av :

- at tað, sum stendur á kontu / er í kassa, er í samsvari við kassauppgerðina, tí tað, sum stendur á kontuavritinum frá peningastovninum ella tann taldi peningurin í kassanum, tað er “rætta saldan”,
- at bókhaldið er í samsvari við kassauppgerðina, tí kassauppgerðin skal vísa “røttu salduna” – sambært taldum peningi í kassanum ella kontuavriti frá peningastovni
- 0649. Eingin salda skal verða á hesi kontu um ársskiðið.

Góð siðvenja í einum bókhaldi er at nýta teljistrimlar sum skjalprógv um samtøl, sum skulu verða bókað. Debeteringar skulu verða taldar við pluss, og krediteringar skulu verða taldar við minus. Teljistrimmil skal verða lagdur við sum skjalprógv um, at samtalið á øllum bókingum á uppgerðini eru 0.

Stovnurin ábyrgist fyri øllum avstemmanum.

8 Skráseting av kassauppgerðarskjølum

Kassauppgerð fyri forskotskassa ella peningastovnskontu skal verða bókað minst eina ferð um árið og í seinasta lagi við árslok. Kassauppgerðarskjál skal verða bókað við árslok, so útreiðslur og inntøkur verða skrásettar á rætt fíggjarár.

Gjaldstovan kann áleggja stovni at bóka kassauppgerðarskjøl oftari enn eina ferð um árið.

Í parti 2.1 í roknskaparrundskrivinum um ”Góðkenning av roknskapi” stendur m.a.:

At ein roknskapur er góðkendur, merkir, at kannað er:

- at **allar inntøkur og útreiðslur eru bókaðar,**
- at allar inntøkur og útreiðslur eru bókaðar **á rætt fíggjarár** sambært § 13 í roknskaparkunngerðini,
- at allar **saldur á fíggjarstøðuni eru rætt tiknar við**, her ímillum at allar peningastovnskontur, sum stovnurin hevur ræði á, eru **skrásettar á fíggjarstøðuni** og **stemma við kontuavrit** frá peningastovninum,
- at **ogn, skuld og nýtsla eru gjørd rætt upp,**

- at **alt er stemmað av**, so sum fyriskrivað er í roknskaparreglugerðini.

Hesar ásetingar í roknskaparrundskrivinum eru heimilaðar í ”roknskaparkunngerðini”, kunngerð nr. 22 frá 14. mars 2007 ”um roknskaparverk landsins o.t.”.

Sambært § 11, stk. 5, í roknskaparkunngerðini er ásett:

Stk. 5. Øll viðskifti skulu verða skrásett neyvt. Viðskiftini skulu verða skrásett **so skjótt sum gjørligt**, eftir tað at tey viðurskifti, ið skrásetingarnar vera grundaðar á, eru farin fram.

Harafturat er ásett í § 13:

§ 13. Útreiðslur og inntøkur, sum stava frá vørum og tænastuveitingum, **skulu verða skrásettar, tá ið tær eru latnar.**

Stk. 2. Í teimum førum, tá útreiðslur ella inntøkur ikki stava frá vørum og tænastuveitingum, skulu tær verða skrásettar, so skjótt, upphæddin kann gerast upp, og í seinasta lagi, tá ið goldið verður. Ein upphædd kann gerast upp, um eitt rættarligt krav eftir eini væl greinaðari upphædd kann gerast galdandi. Um eitt munandi krav móti landinum, sum er til eitt ávíst fíggarár, ikki kann gerast endaliga upp, áðrenn roknskaparárið er lokið, skal upphæddin verða skrásett á einari útreiðslukontu í roknskapinum fyri tað fíggarárið, grundað á eina meting, soleiðis at upphæddin verður rættað í tí fíggarári, tá ið kravið endaliga kann verða gjørt upp.

9 Avrokning

Hevur stovnurin fleiri inntøkur enn útreiðslur, skal hann avrokna, tá ið saldan er munandi hægri enn kassahámarkið. Í nøkrum førum er tað skilgott, at stovnurin avroknar inntøkur inn á sína egnu peningastovnskontu.

10 Dømi um at fylla út kassauppgerðarskjalið

10.1 Inngangur

Dømini niðanfyri hava tikið støði í, at vit hava ein fysiskan kassa, har kassapeningurin verður taldur upp. Framferðarhátturin er hin sami, tá ið talan er um peningastovns- ella girokontur, men tá hava vit eitt kontuavrit, sum sigur okkum, hvat ið “Salda at flyta til næstu uppgerð” skal vera. Vandir er ikki fyri teljímistøkum, sum tað er, tá ið vit skulu telja tøkkan kassapening.

Víst verður til “EK 25.4 Dømi – dømi fyri nýtslu av oyðublaðnum”, sum eisini liggur á www.gjaldstovan.fo.

10.2 Fylla út kassauppgerðarskjalið

Ein máti at fylla út uppgerðarskjalið er at “byrja aftanífrá”. Tað er, “vit byrja við endaurslitinum”, . Vit taka støði í døminum, sum liggur á www.gjaldstovan.fo – sí oyðublaðið EK 25.4. Vegleiðandi kunnu vit siga, at stovnurin kennir altíð “Salda at flyta til næstu uppgerð”, tí hendan framgongur av talda peninginum í kassanum ella kontuavriti frá peningastovni. Um tú ikki kennir

teg tryggan við at fylla kassauppperðarskjalið út, so byrja her. Tú kennir “endatalið”, og tað skal vera rætt fyllt út.

Vit hava talt kassapeningin, og hann er kr. 4.360,25.

Um tú dregur talið í “Salda flutt frá síðstu uppgerð” (óansæð um hendan kassauppperðin var skeivt fyllt út), so fært tú ein mun, sum eigur at vera tann sama upphæddin, sum skal standa í teiginum “Rørsla skeiðið frá xx til xx”, tí tað er hendan umhæddin, sum ger, at vit koma “Salda flutt frá síðstu uppgerð” til “Salda at flyta til næstu uppgerð”.

Í okkara dømi er “Salda flutt frá síðstu uppgerð” er 4.000 kr., og “Salda at flyta til næstu uppgerð” er 4.360,25 kr., tí eigur “Rørsla skeiðið frá xx til xx” at vera 360,25 kr. (í debet – postivt tal). Saldan í “kassanum” er vaksin.

Teigurin “Rørsla skeiðið frá xx til xx” er bindiliðið millum sjálva kassauppperðina (skráseting av einstøku til- og frágongdini í kassan) og “avstemmingarpartin”. Á sama hátt, sum upphæddin í hesinum teiginum skal flyta “Salda frá síðstu uppgerð” til “Salda at flyta til næstu uppgerð”, so er talið “Rørsla skeiðið frá xx til xx” eisini samtalið av øllum skrásetingum í kassauppperðini omanfyri. Allar debeteringar og allar krediteringar í kassauppperðini omanfyri skulu tilsamans geva 360,25 kr í kredit. Fyri at kassauppperðarskjalið kann vera “í javnvág”, t.e. eins nógv í debet, sum í kredit, so skal “Rørslan skeiðið frá xx til xx” vera 360,25 í debet. Ein teljistrimmil við upphæddunum í døminum – frá 120 kr í debet, til 2.500 kr í kredit – gevur 360,25 í kredit (minus). Legg 360,25 kr afturat – “Rørslan í kassanum ávísa tíðarskeiðið” – og so gevur teljistrimmilin endaúrslitið 0. So stemmar kassauppperðin – frá 120 kr til og við 360,25 kr.

Sum sagt, so vísti seinasta kassauppperðarskjal, at vit høvdu 4.000 kr í kassanum, og vit hava talt 4.360,25 kr í kassanum. Upphæddin, “rørslan”, flytur okkum frá 4.000 til 4.360,25, og vit kunnu staðfesta, at kassin stemmar, tí “rørslan” flytur okkum frá tí, sum bókhaldið segði vera rætta saldu í síðstu uppgerð, til tað, sum fysiska uppteljingin av kassapeningi sigur okkum eigur at vera saldan hesa ferð. Bæði á kassauppperðarskjali og eftirfylgjandi í bókhaldi, um uppgerðarskjalið verður rætt skrásett/bókað.

10.3 Kassauppperðin stemmar ikki

Dømið omanfyri er dømi um kassauppperðarskjal, har eingir trupulleikar eru. Vit kunnu hava 2 “trupulleikar”. Annar er, at eldri kassauppperðarskjøl eru skeivt bókað, og tí er talið í “Salda frá síðstu uppgerð” skeivt. Hin er, at vit hava ein kassamun í júst hesi kassauppperðini.

10.3.1 Kassamunur í kassauppperð

Taka vit trupulleikan við kassamuni fyrst.

Vit hava upphæddina “Salda frá síðstu uppgerð”. Hon er 4.000 kr., tað síggja vit á síðsta kassauppperðarskjali. Vit hava “Salda at flyta til næstu uppgerð”. Hon er 4.360,25 kr., vit hava ein kassastrimmil, sum prógvar hetta. “Rørsla skeiðið frá xx til xx” eigur tí at vera 360,25 kr. Tað vita vit, hóast vit ikki hava talt saman tølini í “hesi kassauppperðini”, frá 120 kr fyri keyp av frímerkjum, til 2.500 kr, sum er kassaáfylling úr landskassanum.

Um ein teljistrimmil fyri nevndu skjøl vísir, at samtalið verður 358,25 kr – sum tað er í hjálagda dømi, roynið sjálvi – so hava vit ein kassamun. Vit vita, at vit eiga at fáa talið 360,25 kr “sum rørslu”. Men skjølini siga, at vit fáa 358,25 kr. í kredit. So er ein munur uppá 2 kr. Um vit skulu fáa upphæddina 360,25 kr í debet at javnviga við samanteldu skjølini, so mugu vit hava 2 kr. í kredit afturat – tá eru 360,25 kr. í debet (rørslan í kassanum) og 360,25 kr. í kredit (samtal av linjunum omanfyri “rørsla”).

10.3.2 Feilir í eldri kassauppgerðarskjölum

Trupulleikin við “mistökum í eldri kassauppgerðarskjölum er ekki eins einfaldur. Tó so, teljistrimmilin kann siga okkum, at “rørsla” eigur at vera 360,25 kr. (tá ið vit ikki hava kassamun – skjølini vísa tað), og vit hava talt peningin at vera 4.360,25 kr. (sí “Salda at flyta til næstu uppgerð”). Tí eigur “Salda frá síðstu uppgerð” at vera 4.000 kr. Men er upphæddin í teiginum ein onnur, so hava vit ein kassamun, ið kann fjala út yvir feilir/frávik í eldri kassauppgerðarskjölum.

Vit kunnu ofta kanna eldri kassauppgerðarskjøl – um undirliggjandi skjøl eru rætt skrásett í viðkomandi kassauppgerðarskjali, og um teigarnir “Salda frá síðstu uppgerð” og “Salda at flyta til næstu uppgerð” eru rætt skrásettir – frá einum kassauppgerðarskjali til tað næsta.

Er talan um eldri kassamun, og at vit ikki duga at síggja, at eldri kassauppgerðarskjøl eru skeivt gjørd upp og skulu umbókast, so mugu vit staðfesta, at kassamunurin, sum er, má verða skrásettur í kassauppgerðarskjalinum, vit nú fylla út.

Enn eina ferð:

Vit hava upphæddina “Salda frá síðstu uppgerð”, 4.000 kr., og vit hava upphæddina “Salda at flyta til næstu uppgerð”, 4.360,25 kr. Vit vita tí, at “Rørsla, skeiðið xx til xx” má vera 360,25 kr. – óansæð um feilirnir eru í eldri kassauppgerðarskjölum.

Tað, sum vit skulu gera, er at skráseta ein kassamun (eina upphædd), sum ger, at tá ið vit seta rørluna at vera 360,25 kr. í debet (plusstal) á teljistrimlinum, skal upphæddin “til kassamun” gera, at teljistrimmilin “fer í null”. Er hendan upphæddin á teljistrimlinum “í minus”, hava vit ein “negativan kassamun”, og vit skulu gera eina debetbóking (dømi: D: 103020.1980.0100.xxxx.), er upphæddin “í pluss”, er talan um ein “positivan kassamun”, og vit skulu gera eina kreditbóking (dømi: K: 103020.1980.0100.xxxx).

Ein “viti” í sambandi við, um tit hava skrásett kassamunin rætt, er, at tit vita, at “rørslan” skal vera 360,25 kr í debet (um tit sjálvi skráseta í Búskaparskipan landsins). Setið hesa bóking inn fyrst, skrásetið síðani tey skjølini tit hava og tað kassaáfylling ella kassatøming, sum tit vita hoyrir til hesa kassauppgerðina, er so ein munur eftir, tá ið hetta er skrásett, ja, so er ein kassamunur. Búskaparskipan landsins sigur frá, um skrásetingarnar í eini journal eru “í javnvág”. Tit seta tað upphæddina inn – í debet elle kredit – sum fær journalina at vera “í javnvág”.

10.4 Nýtsla av “kassatøming” og “kassaáfylling”

Av royndum vita vit, at nøkur halda tað vera trupult at vita, “nær skulu vit brúka teigin “kassatøming” og nær “kassaáfylling”.

Er talan um ein forskotskassa til ymiskt smákeyp, er vanligi bara talan um at nýta “kassaáfylling”. Er talan um kassa (kassi ella peningastovnskanta), har inntøkur verða goldnar inná hann, kann talan eisini vera um “kassatøming”.

Aftur her hava vit nøkur “mið” at ýta okkum eftir. Vit kenna “Saldu frá síðstu uppgerð”, og vit kenna “Saldu at flyta til næstu uppgerð”. Ein teljistrimmil av “døminum á www.gjaldstovan.fo”, sum ikki tekur “kassaáfylling” við, vísir “+2.139,75”. Um eingin “kassaáfylling” var við, skuldu vit sett kr. 2.139,75 í kredit í “Rørsla skeiðið xx til xx”. Avleiðingin av hesum er, at vit mugu siga “Salda frá síðstu uppgerð” 4.000 kr., og “Salda at flyta til næstu uppgerð” 1.860,25 kr. Men vit vita, at hetta seinna talið eigur at vera 4.360,25 kr. Munurin millum 1.860,25 kr. og 4.360,25 kr. er 2.500 kr. Vit mangla altso at taka hædd fyri eini kassaáfylling, kr. 2.500.

Tá ið vit hava ein teljistrimmil, sum sigur +2.139,75, og vit draga kassaáfyllingina kr. 2.500 frá, fáa vit ein teljistrimmil, sum sigur -360,25 kr. Vit mugu seta inn +360,25 kr. í “rørslu” fyri at fáa teljistrimmil at vísa “0”, sum hann skal.

Ein kassaáfylling, sum vit hava biðið um (frá gjaldstovuni), eftir at vit hava talt kassan upp (ella lisið av kontuavrit frá peningastovni e.l.), kann ongantíð verða tikin við á “júst hesa kassauppgerðina”. Ein kassatøming, sum er gjørd (til gjaldstovuna), eftir at vit hava talt kassan upp (ella lisið av kontuavrit frá peningastovni e.l.), kann ongantíð verða tikin við á “júst hesa kassauppgerðina”.

Vit eiga at duga at síggja, um ein “kassaáfylling” ella ein “kassatøming” vantar í á kassauppgerðarskjalinum – við at hyggja eftir “Salda frá síðstu uppgerð”, “Salda at flyta til næstu uppgerð” og “kassaskjølunum”, sum skulu verða skrásett í “júst hesi kassauppgerðini”.

10.5 Annar máti at fylla út kassauppgerðarskjalið

Til teirra, ið hava ilt við at skilja, hvussu “kassaáfylling” skal verða fyllt út.

Tað eru tey, ið ikki skilja, hvussu “kassaáfylling” skal verða tikin við í kassauppgerðar skjalið. Tí telja tey tøkkan pening, fara eftir einari “kassaáfylling”; sum fær “tøka peningin” upp aftur á kassahámarkið, t.d. 1.000 kr., og síðani fylla tey út kassauppgerðarskjalið. Tí stendur altíð í “Salda frá síðstu uppgerð” 1.000 kr. og “Salda at flyta til næstu uppgerð” 1.000 kr. “Rørsla skeiðið xx til xx” er altíð “null”, tí fyllt verður á kassan, áðrenn hann verður “gjørdur upp”.

Av tí sama sær í bókhaldinum út sum um, at kassin altíð er 1.000 kr., og at hann ikki verður brúktur. Tað, sum “avdúkar”, at kassin verður nýttur, er, at tú á kontu 0649 sært, at stovnurin hevur fingið “kassaáfylling”, og at hann í kassauppgerðarskjalinum hevur tikið upphæddina við.

Hesin framferðarháttur er ikki rættur. Tað eigur at síggjast á t.d. kontu 0426 (peningastovnskontur o.l.) ella 0438 (forskotskassar o.t.), at “kassin” verður nýttur.

Er tað so, at tað er trupult at skilja kassaáfyllingina, er hesin framferðarháttur niðanfyrir at fyritrekkja:

- 1) Tú brúkar kassan fyrstu ferð og biður um eina kassaáfylling. Tú biður um 1.000 kr.

Tú gert so eina kassauppgerð. Hon hevur hesar linjur:

- 1) D: 123456.0438.1234.xxxx.xxxx 1.000 kr.
- 2) K: 123456.0649.xxxx.xxxx.xxxx 1.000 kr.
- 3) Í “Salda frá síðstu uppgerð” stendur 0 kr. – tí hetta er fyrsta uppgerðarskjal.
- 4) Í “Salda at flyta til næstu uppgerð” stendur 1.000 kr. – tí vit hava fyllt 1.000 kr. á, og vit hava einki brúkt av teimum. Sum áður nevnt, so skal munur millum “Salda frá síðstu...” og “Salda at flyta...” svara til tað, sum stendur í teiginum “Rørsla skeiðið xx til xx”, og tað er jút tað sama, sum stendur í “linju 1”, omanfyri.

2) Tú brúkar forskotið uppá 1.000 kr. – tað er næstan uppi, og tú biður um eina nýggja áfylling. Tú gert so eina kassauppgerð, ið skal vísa, at peningurin er brúktur.

- 1) D: 123456.1420.0300.xxxx.xxxx 720 kr.
- 2) D: 123456.7510.0000.0000.0000 180 kr.
- 3) K: 123456.0438.1234.xxxx.xxxx 900 kr.

- 4) Í "Salda frá síðstu uppgerð" stendur 1.000 kr. – sí omanfyri
 - 5) Í "Salda at flyta til næstu uppgerð" stendur 100 kr. (1.000 frá "síðstu uppgerð" minus 900 frá "hesi uppgerð", tí "Rørsla skeiðið xx til xx" er í kredit. "Kassin minkar".
- 3) Tú hefur fingið kassaáfyllingina, 900 kr., og tú vilt hava kassauppgerðarskjalið at vísa, at tú hefur 1.000 kr.

Tú fyllir út eitt kassauppgerðarskjal fyri at vísa, at peningur er komin í kassan.

- 1) D: 123456.0438.1234.xxxx.xxxx 900 kr.
- 2) K: 123456.0649.xxxx.xxxx.xxxx 900 kr.
- 3) Í "Salda frá síðstu uppgerð" stendur 100 kr.
- 4) Í "Salda at flyta til næstu uppgerð" stendur nú 1.000 kr. – tí "Rørsla skeiðið xx til xx" er 900 kr. í debet.

Soleiðis endurtekur tú. Fyllir á kassan. Skrásetur tað. Brúkar forskotið. Skrásetur tað. Fyllir á kassan. Skrásetur tað.

Tá ið tú hefur gjørt hesa venjingina nakrar ferðir – og hefur sæð omanfyri, hvussu kassauppgerðarskjalið eigur at verða fyllt út – skuldi tú verið før/ur fyri at nýta røttu mannagongdina. Tað er alt ein spurningur um venjing.

10.6 Annað

Minnist til, at "Salda frá síðstu uppgerð" og "Salda at flyta til næstu uppgerð" skulu ongantíð skrásetast í Búskaparskipan landsins. Hesar upphæddir eru "avleiddar" av tí, sum hefur verið (Salda frá síðstu uppgerð) og sum verður skrásett (Salda at flyta til næstu uppgerð) í Búskaparskipan landsins.

11 Vanlig mistøk, og hvussu hesi eiga at verða rættað

Hetta eru tey vanligu mistøkini, og verður tann, sum ávísir skjalið til bókingar, biðin um at eftirkanna:

Er høvdið ikki rætt fyllt út?

Minst til, at kontunr. og -navn í FSL *skal* verða fyllt út.

Kassaáfylling og –tøming

Tað skal verða sett á tær reglurnar, sum gjørdar eru til endamálið og ikki á regluna: "Rørsla skeiðið frá xx til xx".

Tilvildarligt, hvørt "Rørsla skeiðið frá.. " verður debeterað ella krediterað

Samtalið á øllum debeteringum og krediteringum verður sett í teigin: "Rørsla skeiðið frá xx til xx". Debeteringar telja sum +, og krediteringar telja sum -. Er samtalið negativt (fleiri inntøkur ella inngjöld, enn tað eru útreiðslur ella útgjöld), skal bókingin verða í debet, og er samtalið positivt (fleiri útreiðslur ella útgjöld, enn tað eru inntøkur ella inngjöld), skal bókingin verða í kredit.

Einki kekk av samanteljningum

Debeteringar skulu verða taldar við +, og krediteringar skulu verða taldar við -. Teljistrimmil skal verða lagdur við sum skjalprógv um, at samtalið á øllum bókingum á uppgerðini er 0.

Avstemmingarparturin ikki fyltur út

"Salda frá seinastu uppgerð" og "salda at flyta til næstu uppgerð" *skulu* verða fylt út. Verður hetta ikki gjørt, er kassin ikki stemmaður av.

Er talan peningastovnskontu, skal kontuavrit frá peningastovni verða lagt við “pr uppgerðardagfesting”, so sannast kann, at teigurin “salda at flyta til næstu uppgerð” er rætt fyltur út. (si omanfyri, “Avstemman”: stovnurin skal stemma av, at tað, sum stendur á kontu/er í kassa, stemmar við kassauppgerðina).